

Academy of St Martin in the Fields

Lucas & Arthur Jussen spelen Mozart en Bach

Uitvoerenden

Tomo Keller	muzikale leiding
Lucas Jussen	piano
Arthur Jussen	piano

Programma

Sergej Prokofjev (1891-1953)

Visions fugitives op. 22 (1915|17) arr. Rudolph Barsjai, selectie:

Lentamente

Andante

Allegretto

Animato

Molto giocoso,

Con eleganza

Comodo

Allegretto tranquillo

Ridicolosamente

Con vivacita

Assai moderato

Allegretto

Feroce

Inquieto

Dolente

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

Pianoconcert nr. 7 in F, KV 242 (1776) arr. voor 2 piano's

Allegro

Adagio

Rondeau,

Tempo di menuetto

PAUZE

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Concert voor 2 piano's in c, BWV 1060 (ca. 1730)

Allegro

Adagio ovvero largo

Allegro

Joseph Haydn (1732-1809)

Symfonie nr. 45 in fis, Hob. I: 45 'Abschieds-Sinfonie' (1772)

Allegro assai

Adagio

Menuetto: Allegretto - Trio

Finale: Presto - Adagio

Programmatoelichting

'In Moskou en Sint-Petersburg wordt geschoten. Je kunt er niet eens komen!' verzekerde men hem paniekerig toen Sergej **Prokofjev** op zekere dag in 1917 op de trein wilde stappen. En in de kranten had hij toch met eigen ogen kunnen lezen over een Oktoberrevolutie, een Lenin-regering, chaos, rumoer en nog wel erger. De jonge componist, die popelde om in de grote wereld zijn nieuwste werken in première te brengen, liet zich pas van zijn voornemen afbrengen toen uit Sint-Petersburg een trein met ingeslagen ruiten arriveerde, vol doodsbange passagiers, duidelijk op de vlucht. Nog maar even wachten...

Pas in april 1918 kwam het van de reis naar Sint-Petersburg. De politieke situatie leek inmiddels stabiel. Op 15 april, in de grote zaal van de Tenisjev school, maakte het publiek voor het eerst kennis met Prokofjevs *Visions fugitives*. Hij speelde ze zelf. 'Vluchtige visioenen', twintig kleine pianostukjes geschreven tussen 1915 en 1917. Muziek die de instabiele tijden weerspiegelt. Prokofjev gaf de *Visions fugitives* als motto een versregel mee uit een sonnet dat Konstantin Balmont ter plekke dichtte: 'In elk vluchtig visioen zie ik werelden, gevuld met het grillig spel van regenbogen.'

Hoe vrij is de kunstenaar? **Mozart** schreef bijna al zijn pianoconcerten voor eigen gebruik. Dan had hij vrij baan. Maar een enkele keer leverde hij voor iemand anders. Zoals zijn *Pianoconcert nr. 7* met maar liefst drie pianosolisten. Het waren de in Mozarts woonplaats Salzburg vooraanstaande, van Italiaanse adel afstammende gravin Lodron en haar twee dochters die zich de gelukkige ontvangers van dit KV242 mochten noemen. Eigenlijk waren ze helemaal niet zo goed op de piano; de jongste dochter Maria Josepha was ook nog maar elf. Mozart hield de solopartijen relatief eenvoudig. Dit geldt in het bijzonder voor de derde partij; in 1981 nam de Duitse Bundeskanzler Helmut Schmidt die bij een plaatopname voor zijn rekening.

Misschien was Mozart niet helemaal gelukkig met die eenvoudige solopartijen. In 1779, drie jaar na de versie voor drie piano's, bewerkte hij het concert voor twee piano's. In de finale gebeurt iets wat bij Mozart zelden voorkomt: het rondo-refrein klinkt de laatste keer met pizzicato-begeleiding (getokkeld door de strijkers).

Bach was geen avant-gardist. Niet iemand die het landschap achter de muzikale horizon van dat moment coute que coute verkennen moest. Bach was de meester van het voorbije. Muzikale technieken die toen als verouderd werden afgedaan, zoals de polyfonie, voerde hij nog eenmaal tot een ongekend hoogtepunt.

Hij schiep deze concerten overigens niet uit 'uitstuitbare vernieuwingsdrang'; ze kwamen gewoon voort uit de praktijk. Van 1729 tot 1741 werkte Bach bij het Leipzige Collegium Musicum, een muziekvereniging. Dat had behoefte aan muziek met concertant karakter. Bach bewerkte concerten van onder anderen Vivaldi maar schreef ook een flink aantal oorspronkelijke werken. Voor wie Bach zijn *Concert voor 2 piano's in c kleine terts, BWV 1060* schreef, weten we niet. In eerste instantie was het met viool- en hobo-solo maar Bach vond het nooit een probleem om iets te bewerken voor de instrumenten die hij op dat moment voorhanden had.

De *Abschieds-Sinfonie* is een van **Haydns** beste grappen. Hij schreef 'm om een sociale misstand uit de weg te ruimen. Haydn was kapelmeester en dirigent aan het hof van prins Nikolaus Esterházy. In 1772 rekte de vorst zijn zomerverblijf op het ver van de bewoonde wereld gelegen buiten Esterháza zo lang, dat zijn orkest – dat hem altijd trouw moest vergezellen – begon te mopperen. De orkestleden hadden het daar in Esterháza niet meer naar de zin, onder meer omdat ze hun gezinnen niet hadden mogen meenemen: de vrouwen schenen het onderling slecht te kunnen vinden, dus: rustig thuisblijven.

Programmatoelichting

De musici beklagden zich bij Haydn, die op goede voet stond met vorst Nikolaus. Haydn bedacht toen iets. Schreef een symfonie, zijn nr. 45 in de zeldzame toonsoort fis klein, die een duidelijke wenk bevatte. De eerste drie delen waren heel gewoon, maar in de finale ging de gebruikelijke snelle muziek onverwachts over in een langzaam Adagio. Terwijl de andere musici doorspeelden alsof er niets aan de hand was, stonden na een paar maten de tweede hoornist en de eerste hoboïst op, pakten hun partij van de lessenaar, bliezen hun kaars uit en liepen weg. Even later volgde de fagottist hun voorbeeld, toen liepen er nog wat blazers weg, daarna strijkers... tot er tenslotte alleen nog twee violen zaten te spelen. 'We willen weg, meneer,' was duidelijk de boodschap. De vorst begreep het. Hij pakte het sportief op en zei na afloop tegen Haydn: 'Morgen vertrekken we.' (door Stephen Westra)

De **Academy of St Martin in the Fields** is een van 's werelds beste orkesten, bekend om zijn frisse, briljante interpretaties. Opgericht in 1958 door de violist Sir Neville Marriner, ontwikkelde het zich tot een muzikale krachtcentrale, een orkest dat over de hele wereld bekendstaat om zijn toewijding aan de muzikale vrijheid van zijn spelers en vreugdevolle, inspirerende uitvoeringen. Het orkest, dat zich vernoemt naar de prachtige kerk in hartje Londen, maakte meer dan 1000 opnamen.

Tomo Keller werd in 1972 geboren uit Duits-Japanse ouders. Hij studeerde o.a. aan de Juilliard School of Music, New York. Keller was concertmeester van de Essener Philharmoniker, het Zweeds Radio Symfonie Orkest, was assistent leader van het London Symphony Orchestra en is sinds 2016 concertmeester van de Academy of St Martin in the Fields.

De Nederlanders **Lucas & Arthur Jussen** behoren tot de meest gevraagde pianoduo's van onze tijd. Dit seizoen zijn ze artist in residence bij hr-Sinfonieorchester Frankfurt en soleren ze bij o.a. het Danish National Symphony, het City of Birmingham Symphony Orchestra, het Gewandhausorchester, Philharmonia Zürich en het Orchestre National de France. De broers hebben een contract bij Deutsche Grammophon. Hun opname van Mozarts concerten KV 242 en 365 met de Academy of St Martin in the Fields, bereikte de gouden status.

Binnenkort in Muziekgebouw Eindhoven

**Di 24
nov '26**

Wiener Symphoniker
Mozart en Schubert

**Za 16
jan '27**

London Philharmonic Orchestra
Scandinavische sferen met Grieg en Sibelius

**Zo 28
feb '27**

Mozarteumorchester Salzburg & Fazil Say
Mozart, Say & Schumann

Zullen we Vrienden worden?

Vrienden van Muziekgebouw Eindhoven draagt bij aan het voortbestaan van onze mooie concertzaal en ondersteunt de realisatie van bijzondere projecten. Voor een paar tientjes per jaar ben je al Vriend en natuurlijk krijg je daar ook iets voor terug! Scan de QR-code, lees meer over de voordelen en meld je aan.

